

บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
เรื่อง เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยและหลักเกณฑ์ในการปรับเป็นพินัย
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๒๓๐๑/๑๖๙๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า มาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอำนาจเปรียบเทียบได้ ซึ่งคณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีจำนวนสามคน ประกอบด้วย ข้าราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หนึ่งคน พนักงานอัยการหนึ่งคน และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอีกหนึ่งคน โดยเมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับได้มีการออกระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับสำหรับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิด รวมทั้งจัดทำประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อกำหนดแบบบันทึกสรุปข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน และความเห็นคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิด แบบหนังสือแจ้งการเปรียบเทียบปรับ แบบบันทึกคำให้การ แบบบัญชีของกลาง แบบบันทึกการเปรียบเทียบปรับ และแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหา ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยกำหนดให้พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และจะต้องเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย นั้น

มกอช. จึงขอหารือแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. ตามที่มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดว่า ในกรณีที่กฎหมายฉบับใดได้กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะทำหน้าที่ในการปรับเป็นพินัยไว้แล้ว ให้เป็นไปตามที่กฎหมายฉบับนั้นกำหนดไว้ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด นั้น คณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ จะยังคงมีอำนาจในการปรับเป็นพินัยได้หรือไม่ หรือจะต้องเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยออกเป็นประกาศฉบับใหม่หรือไม่

๒. การดำเนินการปรับเป็นพินัยจะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ และประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง แบบบันทึกสรุปข้อเท็จจริงพยานหลักฐาน และความเห็นคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิด แบบหนังสือแจ้งการเปรียบเทียบปรับ แบบบันทึกคำให้การ แบบบัญชีของกลาง แบบบันทึกการเปรียบเทียบปรับ และแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหา ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือต้องดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงการรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ อันเป็นกฎระเบียบกลาง หรือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะต้องออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปรับเป็นพินัยฉบับใหม่หรือไม่ อีกทั้งการเปลี่ยนโทษปรับทางอาญาเป็นโทษปรับเป็นพินัย ซึ่งผู้กระทำความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวจะไม่ถูกบันทึกประวัติอาชญากรรมนั้น จะต้องยกเลิกแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหาตามประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติดังกล่าวหรือไม่

๓. โดยที่ ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ มิได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดสามารถผ่อนชำระค่าปรับได้ จึงอาจไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หน่วยงานของรัฐจะต้องออกระเบียบหรือแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบเพื่อวางหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย และการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หรือไม่

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ โดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทน มกอช. ว่า หลังจากที่พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ มกอช. ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และการดำเนินการเปรียบเทียบความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว คณะกรรมการเปรียบเทียบจะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง และชี้แจงเพิ่มเติมว่า การบันทึกประวัติผู้ต้องหาไม่ได้มีการเชื่อมโยงกับการบันทึกประวัติอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่มีไว้เพื่อใช้ในการประกอบการกำหนดค่าปรับในกรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำ โดยปัจจุบันไม่มีการดำเนินการเปรียบเทียบความผิดที่ค้างอยู่ในระหว่างพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยพิจารณาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับข้อเท็จจริงที่ผู้แทน มกอช. ชี้แจงเพิ่มเติมแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง คณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ มีอำนาจในการปรับเป็นพินัยได้หรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๑๔^๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ แต่ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด ประกอบกับมาตรา ๕^๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้กำหนดให้การปรับเป็นพินัยไม่เป็นโทษอาญา

เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบตามมาตรา ๗๗^๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ เป็นผู้ซึ่งกฎหมายนั้นบัญญัติให้มีอำนาจในการเปรียบเทียบความผิดอาญาซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว จึงมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามที่พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ อันเป็นกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยบัญญัติไว้ มกอช. จึงต้องดำเนินการเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เพื่อประกาศกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ต่อไป

ประเด็นที่สอง การดำเนินการปรับเป็นพินัยในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตร มกอช. สามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบปรับที่เคยกำหนดไว้ หรือจะต้องประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปรับเป็นพินัยใหม่ รวมทั้งต้องยกเลิกแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหาตามประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติหรือไม่ เห็นว่า เมื่อมีการเปลี่ยนความผิดอาญาซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้า

^๑มาตรา ๑๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด

ในการกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นใดที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ วรรคสาม และถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยก็ได้ แต่ถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงเกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องกำหนดให้การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่น้อยกว่าสามคน

^๒มาตรา ๕ การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง การปรับเป็นพินัยไม่เป็นโทษอาญา

^๓มาตรา ๗๗ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดที่รัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้

คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนสามคนประกอบด้วยข้าราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หนึ่งคน พนักงานอัยการหนึ่งคน และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอีกหนึ่งคน

เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เกษตรฯ เป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙^๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ แล้ว มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง^๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้บัญญัติว่า การปรับเป็นพินัย ตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การดำเนินการปรับเป็นพินัย ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากโทษทางอาญามีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะการกระทำ ความผิดที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง ดังนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการเปรียบเทียบปรับตามระเบียบ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมาย ว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๘ และประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร แห่งชาติ เรื่อง แบบบันทึกสรุปข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน และความเห็นคณะกรรมการเปรียบเทียบ ความผิด แบบหนังสือแจ้งการเปรียบเทียบปรับ แบบบันทึกคำให้การ แบบบัญชีของกลาง แบบบันทึก การเปรียบเทียบปรับ และแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหา ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็น หลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับการเปรียบเทียบปรับทางอาญา จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับ แก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ ดังนั้น การดำเนินการปรับเป็นพินัยในความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตร มกอช. จึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับ เป็นพินัยฯ รวมทั้งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจง หรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดไว้

สำหรับแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหาซึ่งใช้กับกรณีการกระทำความผิดอาญา เมื่อความผิดทางพินัยไม่ใช่ความผิดอาญา จึงไม่สามารถนำมาใช้ต่อไปได้ เพราะมาตรา ๓๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ บัญญัติห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐบันทึกการกระทำความผิดทางพินัยของบุคคลใดรวมไว้ในบันทึกประวัติอาชญากรรมหรือในฐานะเป็นประวัติ อาชญากรรม เพื่อให้ผู้กระทำความผิดที่มีโทษการกระทำความผิดอาญาอย่างร้ายแรงต้องมีประวัติ อาชญากรรมติดตัว อย่างไรก็ตาม การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการปรับเป็นพินัยเพื่อประโยชน์ ในการใช้ประกอบการพิจารณาคำปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๙^๗ หรือเพื่อประโยชน์ในการ

^๕มาตรา ๓๙ เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๗มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐบันทึกการกระทำความผิดทางพินัยของบุคคลใดรวมไว้ ในบันทึกประวัติอาชญากรรม หรือในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรม

^๘มาตรา ๙ ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้

(๑) ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำความผิด ทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย

(๒) ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางพินัย

(๓) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย

(๔) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัย

(มีต่อหน้าถัดไป)

จัดทำรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๓^{๘๘} เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมสามารถดำเนินการดังกล่าวได้ตามข้อ ๑๔^{๘๙} แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ แต่จะนำข้อมูลนั้นไปใช้ในทางที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยในเรื่องอื่นที่มีใช้การพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยหรือการจัดทำรายงานดังกล่าวมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น นอกจากนี้ บันทึกประวัติดังกล่าวควรใช้คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” หรือ “ผู้กระทำความผิดทางพินัย” จะใช้คำว่า “ผู้ต้องหา” ซึ่งใช้เรียกบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดอาญามิได้

ประเด็นที่สาม มกอช. จะต้องออกระเบียบหรือแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ เพื่อวางหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยให้สอดคล้องกับมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หรือไม่ เห็นว่า ตามที่ได้ให้ความเห็นในประเด็นที่สองแล้วว่า หลักเกณฑ์และวิธีการเปรียบเทียบปรับตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติดังกล่าวเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับการเปรียบเทียบปรับทางอาญา จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ ดังนั้น การดำเนินการปรับเป็นพินัยในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตร มกอช. จึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ รวมทั้งกฎกระทรวงและระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติดังกล่าว และโดยที่มาตรา ๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง^{๙๐} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ประกอบกับข้อ ๖^{๙๑}

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๗)

ในการชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยร้องขอ และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลจะให้ผ่อนชำระก็ได้ และในกรณีเช่นนั้นหากผู้กระทำความผิดทางพินัยผิดนัดงวดหนึ่งงวดใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้การผ่อนชำระเป็นอันยกเลิกและผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยที่ยังค้างชำระอยู่ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด หากไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๓๐ แล้วแต่กรณี

รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่งและการผ่อนชำระตามวรรคสองเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้และระเบียบของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘ วรรคสอง ก็ได้

“มาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้สั่งปรับเป็นพินัยรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบ และให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยของหน่วยงานนั้นแล้วเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกปี

“ข้อ ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๙ และการจัดทำรายงานตามมาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการปรับเป็นพินัยไว้เป็นหลักฐาน แต่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในทางที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยในเรื่องอื่นที่มีใช้การพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยหรือการจัดทำรายงานดังกล่าวมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

การเก็บรักษาข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้จัดเก็บโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

^{๘๘}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๘๙}ข้อ ๖ ในการวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยของรัฐมนตรีตามมาตรา ๙ วรรคสาม อย่างน้อยต้องกำหนดให้มีผล ดังต่อไปนี้

(๑) ในการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๑) เพื่อกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นพินัยในเบื้องต้น จากนั้นจึงพิจารณาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๒) ถึง (๔) ประกอบ เพื่อใช้เป็นเหตุในการลดหรือเพิ่มจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น

(มีต่อหน้าถัดไป)

ข้อ ๗^{๑๒} และข้อ ๘^{๑๓} แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยเพื่อเป็นหลักเกณฑ์กลางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ถือปฏิบัติในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ จึงถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติประสงค์จะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยเพิ่มเติมในรายละเอียดเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการดังกล่าวให้เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ ก็สามารถดำเนินการวางระเบียบตามมาตรา ๙ วรรคสาม^{๑๔} ประกอบกับข้อ ๑๖^{๑๕} แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ ได้ โดยให้คำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร และต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๖๖

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑๑)

(๒) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัยจำนวนค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่ต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้

(๓) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็นเพื่อยังชีพของตนและครอบครัว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดค่าปรับเป็นพินัยในอัตราต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าสิบบาทหรือน้อยกว่าอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี โดยมีให้นำความใน (๒) มาใช้บังคับ

^{๑๒}ข้อ ๗ ในการพิจารณาให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยผ่อนชำระตามมาตรา ๙ วรรคสอง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เว้นแต่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย

การกำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาในการผ่อนชำระ ให้พิจารณาจากจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ประกอบกับฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เพื่อไม่ให้กระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้กระทำความผิดทางพินัยและครอบครัว ทั้งนี้ การผ่อนชำระต้องเสร็จสิ้นก่อนขาดอายุความตามมาตรา ๑๑ ไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

^{๑๓}ข้อ ๘ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยไม่ได้ออกระเบียบตามข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณา กำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามแนวทางตามข้อ ๖

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๑๕}ข้อ ๑๖ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจกำหนดระเบียบปฏิบัติเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ได้ แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายและระเบียบนี้ โดยให้คำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร